

z dnia 28 stycznia 2013 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Koluszki na lata 2013-2015

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591; z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806; z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568; z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203; z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457; z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337; z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218; z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458; z 2009 r. Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz. 1241; z 2010 r. Nr 28, poz. 142, Nr 28, poz. 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106, poz. 675; z 2011 r. Nr 21, poz. 113, Nr 117, poz. 679, Nr 134, poz. 777, Nr 149, poz. 887, Nr 217, poz. 1281; z 2012 r. poz. 567) oraz art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887, Nr 288, poz. 1690, z 2012 r. poz. 579) **Rada Miejska w Koluszkach uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się "Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Koluszki na lata 2013-2015" w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Koluszek.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2013 r

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Koluszkach

Sławomir Sokółowski

Załącznik do Uchwały Nr XXVII/1/2013

Rady Miejskiej w Koluszkach

z dnia 28 stycznia 2013 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Koluszki na lata 2013-2015

I. Wstęp

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem wychowawczym zapewniającym prawidłowy rozwój wszystkich jej członków, w szczególności dzieci. Społeczeństwo polskie tradycyjnie przywiązuje duże znaczenie do wartości, jakie realizowane są w rodzinie i przez rodzinę. Nikt i nic nie jest w stanie jej zastąpić, gdyż nic nie może jej wyręczyć w wytwarzaniu bezpośrednich, indywidualnych i osobistych związków, których ciepło jest niezbędne do zaspokojenia potrzeb miłości, przynależności i szacunku, a także do prawidłowego rozwoju psychicznego jej członków. Obowiązkiem gminy jest dbanie o dobro swoich mieszkańców, a co za tym idzie wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i nie potrafiących pomyślnie rozwiązywać swoich sytuacji kryzysowych. Szukając prób pomocy dziecku, uwagę należy skupić nie tylko na problemach dziecka, ale także na problemach jego rodziny, bo to w dezintegracji rodziny tkwi źródło sieroctwa społecznego. Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny, wymienić należy: niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych, niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców, karalność sądową, przejawy psychopatii, maltretowanie oraz znęcanie się nad dzieckiem. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą.

Skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta we współpracy ze środowiskiem lokalnym, w tym sąsiedzkim, sądami i organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, Kościołem oraz organizacjami pozarządowymi.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych ich członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tu nie tylko o kontaktowanie się z rodziną, ale o współpracę z nią, a więc obustronny wysiłek – ze strony pracowników pieczy zastępczej i rodziców – zmierzającą do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego.

Prowadzenie profilaktycznych działań wspierających dziecko w rodzinie jest formą pomocy tańszą i bardziej skuteczną. Natomiast praca z rodziną biologiczną w przypadku, gdy zaistniała konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny. Działania wspierające w utrzymywaniu pełnej rodziny wskazane są zarówno ze względów społecznych, jaki i ekonomicznych, gdyż służą obniżeniu kosztów gminy związanych z pobytem dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Program będzie miał zatem charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny, jak i interwencyjny w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

II. Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr. 180, poz. 1493 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 1356).
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomani (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 124).

III. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej w gminie Koluszki

Przedstawiona diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej w gminie Koluszki została oparta na danych statystycznych uzyskanych z Urzędu Miejskiego w Koluszkach, Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koluszkach oraz Powiatowego Urzędu Pracy.

Gminę zamieszkuje 23306 osób. Liczba mieszkańców na przestrzeni lat 2009 – 2012 utrzymuje się na podobnym poziomie z minimalną tendencją wzrostową. Ukazuje to analiza danych dotyczących liczby narodzin i zgonów – w latach 2009 – 2012 liczba narodzin wynosiła 1040, natomiast zgonów 997. Część mieszkańców samodzielnie radzi sobie z rozwiązywaniem własnych problemów, pozostali korzystają ze wsparcia instytucji działających na rzecz rodziny.

Nasilenie i sfery występowania problemów społecznych w danym stopniu wiążą się z bezrobociem, ubóstwem, bezradnością w sprawach opiekuńczo - wychowawczych.

Z analizy danych uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy wynika, iż status osoby bezrobotnej posiadały: w roku 2009 – 1243 osoby, w 2010 – 1327 osoby, w 2011- 1362, a w 2012 roku - 1324 osoby. Z bezrobociem ściśle wiąże się czynnik ubóstwa osób i rodzin.

Z danych Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, iż głównymi powodami przyznawania świadczeń z pomocy społecznej są ubóstwo i bezrobocie.

Przyczyny udzielania świadczeń z Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koluszkach w latach 2009 – 2012 zobrazowano w tabeli nr 1.

Tabela nr 1

UBÓSTWO				
Liczba rodzin ogółem	2009	2010	2011	2012
	421	414	433	491

Liczba osób ogółem w rodzinie	1219	1167	1143	1155
BEZROBOCIE				
Liczba rodzin ogółem	237	245	264	352
Liczba osób ogółem w rodzinie	925	847	816	942
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ				
Liczba rodzin ogółem	110	121	121	169
Liczba osób ogółem w rodzinie	247	254	245	299
DLUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA				
	2009	2010	2011	2012
Liczba rodzin ogółem	205	211	209	255
Liczba osób ogółem w rodzinie	664	585	500	519
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIU GOSPODARSTWA DOMOWEGO				
Liczba rodzin ogółem	70	59	68	84
Liczba osób ogółem w rodzinie	360	277	269	300

Z danych Urzędu Miejskiego w Koluszkach wynika, iż na terenie gminy funkcjonuje 7.184 gospodarstw domowych. W rodzinach zamieszkuje 3.177 dzieci do lat 7, 1.531 dzieci w wieku 8 – 13, 1.106 dzieci w wieku powyżej 13 lat.

Na podstawie analizy dokumentów pracowników socjalnych MGOPS w Koluszkach ustalono, iż na terenie gminy część rodzin boryka się z problemami prawidłowej opieki nad dziećmi oraz zjawiskami temu towarzyszącymi takimi jak: alkoholizm, przemoc, sieroctwo społeczne itd.

Niezrealizowane potrzeby w rodzinie prowadzą do wielu niekorzystnych sytuacji rzutujących na funkcjonowanie dziecka, jego rodziców lub też zmuszają do zabezpieczenia i umieszczenia dziecka poza rodziną.

Dane dotyczące liczby rodzin i typy tych rodzin przedstawiono poniżej w tabeli nr 2.

Tabela nr 2

ROK	Rodzina zastępcza spokrewniona		Rodzina zastępcza niespokrewniona		Rodzina zastępcza zawodowa		Pogotowie rodzinne	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
2009	20	30	3	4	2	6	2	6
2010	17	27	5	7	2	7	2	7
2011	16	26	4	6	3	12	2	7
2012	14	24	4	6	3	11	2	2

Reasumując, wszystkie przedstawione wyniki, pozwalają na dostrzeżenie rozmiaru i zasięgu dominujących kwestii i problemów, z jakimi borykają się rodziny.

Niniejszy Program skupia się przede wszystkim na opiece świadczonej dla rodziny poprzez pomoc społeczną i instytucje wspierające. Zadania Programu powinny zakładać działania zorientowane na zabezpieczenie potrzeb, tworzenie pozytywnego środowiska wychowawczego, poprawę jakości życia dzieci i rodzin, jak również podejmowanie interwencji i objęcie opieki w sytuacjach zagrożenia dobra dziecka. Wypracowany program jest propozycją zintegrowanych i planowanych kierunków działań na rzecz mieszkańców Gminy Koluszki.

IV. Cele programu

CEL GŁÓWNY:

Tworzenie warunków umożliwiających realizowanie wspólnej polityki na rzecz wzmocnienia rodziny.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

I. Promowanie wartości rodziny.

II. Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu.

III. Wdrażanie skutecznych programów zapobiegających kryzysowi w rodzinie i umożliwiających wyjście z sytuacji kryzysowej.

IV. Wspomaganie aktywności edukacyjno - społecznej dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych bezrobociem, ubóstwem i społeczną marginalizacją.

V. Inicjowanie współpracy interdyscyplinarnej na rzecz rodziny.

**Szczegółowy harmonogram działań, wykaz zadań i podmiotów odpowiedzialnych za realizację
wyszczególniono w tabeli nr 3.**

Tabela nr 3

CELE SZCZEGÓŁOWE	ZADANIA	ZESPÓŁ/PARTNERZY ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ
Promowanie wartości rodziny	Środowiskowe „spotkania rodzin” organizowane przez instytucje gminne i pozarządowe (imprezy Wigilijne, Wielkanocne, pikniki integracyjne)	placówki oświatowe, MGOPS w ramach projektu „Aktywizacja społeczno-zawodowa na terenie gminy Koluszki”, Abstynenckie Stowarzyszenie Klubu Wzajemnej Pomocy „Ostoja”
	umacnianie więzi rodzinnych poprzez wymianę doświadczeń międzypokoleniowych (imprezy z okazji Dnia Babci, Dziadka, wspólne kołędowanie)	przedszkola, szkoły, parafie
	tworzenie lokalnych koalicji na rzecz rodziny – spotkania integracyjne (Dzień Dziecka, Dożynki, Dzień Sąsiada itp.)	sołtysi, radni osiedla, Urząd Miejski, społeczność lokalna
	animowanie kampanii promocyjnych na rzecz umacniania wartości rodziny – happeningi, konkursy plastyczne, „Postaw na Rodzinę”	placówki oświatowe, Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
	konsultacje i poradnictwo	Punkt Konsultacyjny Pomocy

Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu	specjalistyczne dla rodziców	Rodzinie, Ośrodek Psychoedukacji i Psychoterapii, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
	opracowanie i wdrażanie programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin i dzieci	szkoły, Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
	rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, MGOPS, kuratorzy sądowi, Policja
	kształtowanie u rodziców właściwych postaw wychowawczych zgodnych z normami i wartościami społecznymi	placówki oświatowe, parafie, MGOPS
	zapewnienie rodzinie wsparcia i pomocy asystenta rodziny	MGOPS, kuratorzy sądowi, Punkt Konsultacyjny Pomocy Rodzinie
Wdrażanie skutecznych programów zapobiegających kryzysowi w rodzinie i umożliwiających wyjście z sytuacji kryzysowej	wspieranie rozwoju placówek ukierunkowanych na pomoc rodzinie w sytuacjach kryzysowych	Urząd Miejski, wolontariat
	wspieranie działań wychowawczych na rzecz dzieci z rodzin niepełnych – organizowanie wypoczynku letniego, warsztaty plastyczne i muzyczne dla dzieci, turnieje sportowe	MGOPS, Urząd Miejski, MOK, OSiR, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
	ochrona rodzin przed zagrożeniami i uzależnieniami poprzez edukację publiczną i współpracę z mediami – artykuły w prasie lokalnej, konkursy plastyczne, happeningi, pogadanki w szkołach	Urząd Miejski, placówki oświatowe, Policja, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
	realizacja programów profilaktycznych i terapeutycznych na rzecz rodzin dysfunkcyjnych	placówki oświatowe, świetlice środowiskowe, Ośrodek Psychoedukacji i Psychoterapii
	inicjowanie działań na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej członków rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym – prace interwencyjne,	MGOPS, Centrum Aktywizacji Zawodowej, Urząd Miejski, Powiatowy Urząd Pracy

	prace społeczno – użyteczne, roboty publiczne	
Wspomaganie aktywności edukacyjno-społecznej dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych bezrobociem, ubóstwem i społeczną marginalizacją	wspomaganie środowisk poprzez programowanie i wspieranie infrastruktury sprzyjającej właściwemu rozwojowi dzieci i młodzieży – programy profilaktyczne, zwiększenie liczby specjalistów: psychologów, pedagogów	Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej, Urząd Miejski, świetlice środowiskowe
	wspieranie realizacji programów profilaktyki uzależnień realizowanych w środowisku szkolnym i rodzinnym – warsztaty dla rodziców, pogadanki, konkursy, zajęcia pozaszkolne	Urząd Miejski, placówki oświatowe, Policja, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, MGOPS
Inicjowanie współpracy interdyscyplinarnej na rzecz rodziny	wspieranie wspólnych działań różnych podmiotów w zakresie tworzenia kompleksowych programów na rzecz rodziny	Urząd Miejski, MGOPS, Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
	opracowywanie i wspieranie programów umożliwiających powrót dziecka z zastępczych form opieki do rodziny naturalnej	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, MGOPS, kuratorzy sądowi
	rozwijanie środowiska społecznego sprzyjającego wyzwoleniu potencjału intelektualnego, twórczego, organizacyjnego i społecznego ludzi młodych – inicjatywy lokalne, spotkania integracyjne, rozwój wolontariatu, imprezy sportowe	placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, Urząd Miejski, MOK, OSiR

V. Adresaci Programu

Program skierowany jest do członków rodzin przeżywających trudności w sferze opiekuńczo – wychowawczej oraz rodzin, w których dzieci umieszczone zostały w opiece zastępczej.

VI. Czas realizacji Programu

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny została zaplanowana na lata 2013 – 2015. Jest ona dokumentem otwartym, może podlegać okresowej weryfikacji, modyfikacji i uzupełnianiu.

VII. Realizatorzy i partnerzy Programu

1. Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
2. Urząd Miejski.
3. Placówki Oświatowe.
4. Komenda Powiatowa Policji powiatu łódzkiego wschodniego.
5. Sąd Rejonowy Wydział Rodziny i Nieletnich w Brzezinach.
6. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna.
7. Centrum Aktywizacji Zawodowej.
8. Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej.
9. Ośrodek Psychoedukacji i Psychoterapii.
10. Punkt Konsultacyjny Pomocy Rodzinie.
11. Stowarzyszenia i Organizacje Pozarządowe.

VIII. Określenie spodziewanych rezultatów

1. Poprawienie funkcjonowania rodzin z problemami poprzez zrealizowanie celów głównych i szczegółowych.
2. Podniesienie jakości usług świadczonych przez jednostki zaangażowane w Programie.
3. Gromadzenie danych na temat działań podejmowanych na rzecz opieki nad dzieckiem i rodziną.
4. Poprawa sytuacji dziecka w środowisku szkolnym.
5. Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży.
6. Zmiana postaw społecznych.
7. Zmniejszenie liczby dzieci kierowanych do całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych.
8. Zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych.
9. Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego.

IX. Źródła finansowania Programu

W realizacji działań programowych stosowane będą mechanizmy finansowe pozwalające na jak najskuteczniejsze i najpełniejsze wykonywanie założonych zadań. Szczególne znaczenie ma tu montaż finansowy, który pozwala na zaangażowanie środków pochodzących z różnych źródeł:

1. budżet gminy
2. środków Unii Europejskiej
3. innych funduszy, programów i źródeł

Trudno tu jednak wskazać kwoty środków finansowych związanych z realizacją programu, gdyż są one ze wszystkich wymienionych źródeł przyznawane corocznie i w różnej wysokości. Planowanie wydatków na poszczególne działania może być dokonywane corocznie, po uzyskaniu informacji o wielkości środków przyznanych na dany rok.

X. Monitoring

Nieodzownym elementem towarzyszącym wdrażaniu programu jest jego monitorowanie i ocena realizacji. Monitoring programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie bieżących działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań i rozwijanie programu. Ocena poszczególnych działań odbywać się będzie na podstawie corocznej analizy realizacji założeń programu. Ocena, która zostanie przeprowadzona po zakończeniu realizacji programu, pozwoli określić wszystkie uzyskane efekty oraz wskazać, które ułatwiły bądź utrudniały jego realizację.

XI. Podsumowanie

Celem działalności profilaktycznej jest zapobieganie negatywnym stanom rzeczy, zarówno tym, które dopiero mają zaistnieć, jak i tym które w postaci załączkowej już istnieją. Działając w myśl zasady, że „lepiej zapobiegać niż leczyć”, powinno się promować działania profilaktyczne ukierunkowane na wspieranie rodzin niewydolnych w opiece nad dziećmi. Aby podołać temu wyzwaniu niezbędna jest więc ścisła współpraca pomiędzy instytucjami oraz wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny. Tak rozumiany program może stanowić pełne, kompleksowe ujęcie systemu wsparcia dziecka i rodziny.